

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงประเมิณสภาพการใ้แผนการสอนประเมิณปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการใ้แผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการ และสาระทางวิชาการสาขา/เฉพาะแขนงความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความคิดเห็นในการใ้แผนการสอน ซึ่งเป็นการศึกษาในลักษณะเฉพาะกรณี จังหวัดลพบุรีในปีการศึกษา 2528

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใ้แผนการสอน ผู้วิจัยได้คัดลอกข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและลักษณะของโรงเรียน ลักษณะของนักเรียนในจังหวัดลพบุรี จากหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดลพบุรี ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใ้แผนการสอน ผู้วิจัยได้สอบถามครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดการุ้จัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใ้แผนการสอน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก์อำเภอ ศึกษาในเทศก์จังหวัด กลุ่มตัวอย่างที่ใ้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 16 คน ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน ศึกษาในเทศก์อำเภอ 22 คน ศึกษาในเทศก์จังหวัด 7 คน เครื่องมือที่ใ้ในการวิจัย ผู้วิจัยใ้สร้างขึ้นเองทั้งหมด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลใ้ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งข้อค้นพบที่ใ้จากการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใ้แผนการสอน

1. ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและลักษณะของโรงเรียน ลักษณะครู และลักษณะนักเรียนในจังหวัดลพบุรี (ปีการศึกษา 2528)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. แบ่งการบริหารการศึกษา ออกเป็น 6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กับอีก 2 กิ่งอำเภอ มีโรงเรียนทั้งสิ้น 430 โรง เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุดถึง 217 โรง หรือร้อยละ 50.46 มีกลุ่มโรงเรียน 58 กลุ่มโรงเรียน มีครูทั้งสิ้น 4,434 คน นักเรียนทั้งสิ้น 69,862 คน ห้องเรียนทั้งสิ้น 3,235 ห้อง

ลักษณะครูเมื่อแยกตามวุฒิ เป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ 53.29 สำหรับครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาและวุฒิอื่น ๆ โดยทั่วไปแล้วน้อยมากมีเพียงร้อยละ 2.68 เมื่อพิจารณาอัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียน พบว่าร้อยละการเลื่อนชั้นเฉลี่ยทั้งจังหวัดอยู่ในเกณฑ์สูง ร้อยละ 92.60 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการเลื่อนชั้นน้อยที่สุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการเลื่อนชั้นมากที่สุด ร้อยละ 84.87 และร้อยละ 96.68 ตามลำดับ

2. สภาพทั่วไปของครูผู้สอน สภาพทั่วไปของโรงเรียน สภาพการใช้แผนการสอน ขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอน สภาพการใช้วิทยุโรงเรียน ประกอบแผนการสอน สภาพการใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน

ก. สภาพทั่วไปของครูผู้สอน เพศชายเท่ากับเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี อายุราชการส่วนใหญ่ 11-20 ปี วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ส่วนใหญ่แล้วไม่เคยผ่านการอบรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ข. สภาพทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่แล้วเป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และในชั้น ป.6 จัดสอนโดยครูประจำวิชามากที่สุด ร้อยละ 90

ค. สภาพการใช้แผนการสอน ครูผู้สอนมีความเห็นว่าตนเองใช้แผนการสอนทุกครั้งที่สอน และทำแผนการสอนใช้เองมากกว่าจะใช้แผนของกระทรวงศึกษาธิการเพียงอย่างเดียว โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 สัปดาห์ ใช้แผนการสอนทุกครั้งมากที่สุด ถึงร้อยละ 68.75

ง. ขั้นตอนและลักษณะการไรแผนการสอน ครูผู้สอนมีความเห็นว่าตนเอง นำแผนการสอนมาทำกำหนดการสอนก่อนแล้วจึงนำกำหนดการสอนนั้นมาเขียนแผนการสอนย่อยรายวันแล้วสอนตามแผนการสอนย่อยรายวันมากที่สุดถึงร้อยละ 50 การดำเนินการสอนนั้นได้สอนตามกำหนดการสอนของโรงเรียนมากที่สุดร้อยละ 56.25 การสอนชาว เหตุการณ์ และวันสำคัญสอนสม่ำเสมอตลอดปีมากที่สุดร้อยละ 75 ในด้านวิธีสอนนั้น ครูผู้สอนใช้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหา และความสะดวกมากที่สุด ร้อยละ 37.50 ในด้านการสอนโดยทั่วไป ครูผู้สอนสอนให้จบเป็นเรื่อง ๆ ไข่มากที่สุด ร้อยละ 81.25 หน่วยการเรียนรู้ที่ได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และสภาพของท้องถิ่นมากที่สุดคือหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ชาติไทยมากที่สุดร้อยละ 50 ความรู้ที่ครูใช้สอนนักเรียนส่วนใหญ่ได้มาจากความรู้เดิมของครูผู้สอนจากหนังสือเรียนของนักเรียนและจากสื่อมวลชน วิทยุ ทีวี หนังสือพิมพ์ เป็นต้น มากที่สุด อย่างละร้อยละ 19.18 ในด้านการวัดผลตามจุดประสงค์ครูผู้สอนวัดผลโดยใช้ข้อสอบมากที่สุด ร้อยละ 37.50 ในด้านการสอนซ่อมเสริมนั้น ครูเป็นผู้สอนและมอบหมายงานให้นักเรียนทำมากที่สุดอย่างละร้อยละ 43.75 สำหรับช่วงเวลาในการสอนซ่อมเสริมนั้น สอนหลังจากเลิกเรียนแล้วมากที่สุดร้อยละ 62.5

จ. สภาพการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ครูส่วนใหญ่ไม่ใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ร้อยละ 75 ครูที่ใช้วิทยุประกอบการสอนเพียงร้อยละ 25

ฉ. สภาพการใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ครูผู้สอนใช้หนังสือของกรมวิชาการประกอบการสอนทุกเล่ม รวมทั้งหนังสือแบบทดสอบความถูกต้อง ร้อยละ 100 การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอนโดยทั่วไปนั้น ครูให้นักเรียนอ่านประกอบเพิ่มเติมเพียงบางเรื่องเท่านั้น มากที่สุดร้อยละ 50.00

3. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการไรแผนการสอน ขั้นตอนและลักษณะการไร
แผนการสอนการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน การใช้หนังสือเรียนประกอบ
การสอนของครู ผู้สอนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ก. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการไร้แผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ครูผู้สอนไร้แผนการสอนประกอบการสอนทุกคนร้อยละ 100 และโดยเฉลี่ยแล้วใน 1 สัปดาห์ ครูผู้สอนไร้แผนการสอนทุกครั้งที่สอนมากที่สุด ร้อยละ 60

ข. ขั้นตอนและลักษณะการไร้แผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าครูผู้สอนนำแผนการสอนมาทำกำหนดการสอนก่อนแล้วจึงนำกำหนดการสอนนั้นมาเขียนแผนการสอนย่อยรายวัน แล้วสอนตามแผนการสอนย่อยรายวันมากที่สุดถึงร้อยละ 40 คำใบ้การสอนโดยสอนตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในแผนการสอนมากที่สุดร้อยละ 60 ครูผู้สอนสอนซ้ำ เหตุการณ์ และวันสำคัญสม่ำเสมอตลอดปี มากที่สุดถึงร้อยละ 100 ในค่านิ่วสอน ครูผู้สอนไร้วิธีแบ่งกลุ่มกิจกรรม การบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมภายหลัง และไร้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสะดวก มากที่สุดวิธีละร้อยละ 30

ค. การไร้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าครูผู้สอนไร้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนมากที่สุดร้อยละ 90 โดยเฉลี่ยแล้วไร้ประมาณเดือนละ 2 ครั้ง มากที่สุดร้อยละ 50

ง. การไร้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าครูผู้สอนไร้หนังสือของกรมวิชาการประกอบการสอนเกือบทุกเล่มใกล้เคียงกันและสำหรับในค่านิ่วการไร้หนังสือเรียนประกอบการสอนนั้น ครูส่วนมากจัดทำเป็นเอกสารเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์ และให้นักเรียนอ่านประกอบเพิ่มเติมเพียงบางเรื่องเท่านั้น มากที่สุดอย่างละร้อยละ 40

4. เปรียบเทียบสภาพการไร้แผนการสอน ขั้นตอน และลักษณะการไร้แผนการสอน สภาพการไร้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน สภาพการไร้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอนตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

ก. เปรียบเทียบสภาพการไร้แผนการสอน ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ครูผู้สอนใช้แผนการสอนประกอบการสอนทุกครั้งมากที่สุด และโดยเฉลี่ยแล้วใน 1 สัปดาห์ ครูผู้สอนใช้แผนการสอนทุกครั้งที่สอน

ข. เปรียบเทียบขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอน ในเรื่องขั้นตอนการใช้แผนการสอนทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็น สอดคล้องกันว่า ครูผู้สอนนำแผนการสอนมาทำกำหนดการสอนก่อนแล้วจึงนำกำหนดการสอนนั้น มาเขียนแผนการสอนย่อยรายวันแล้วจึงสอนตามแผนการสอนย่อยรายวัน ในด้านกราคำเนิการสอนทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน โดยครูผู้สอนสอนตามกำหนดการสอนของโรงเรียนมากที่สุด แต่ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูผู้สอนสอนตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในแผนการสอนมากที่สุดในด้านการสอนชาวเทศบาล และวันสำคัญทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเห็นที่สอดคล้องกัน โดยมีความเห็นว่า ครูผู้สอนสอนสม่ำเสมอตลอดปีมากที่สุด ส่วนในด้านวิธีสอน ครูผู้สอนมีความเห็นว่าใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผู้บริหาร

ค. ด้านสภาพการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ครูผู้สอนมีความเห็นขัดแย้งกับผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนใช้บทเรียนทางวิทยุประกอบการสอนเพียงร้อยละ 25 แต่ผู้บริหารมีความเห็นว่าใช้ถึงร้อยละ 90

ง. ด้านสภาพการใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ว่าครูผู้สอนใช้หนังสือประกอบการสอนทุกเล่ม รวมทั้งด้านกราคำเนิการใช้หนังสือเรียนประกอบการสอนใช้โดยให้นักเรียนอ่านประกอบเพิ่มเติมเพียงบางเรื่องมากที่สุด

5. พฤติกรรม เกี่ยวกับการใช้แผนการสอน ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการสังเกตของผู้วิจัย

ครูผู้สอนใช้แผนการสอนประกอบการสอนร้อยละ 84.38 ในด้านขั้นตอนในการใช้แผนการสอน ครูผู้สอนสอนตามเนื้อหาโดยไม่กำหนดเวลา

มากที่สุด ร้อยละ 40.63 ในด้านการสอนให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด ครูผู้สอนสอนโดยบอกความคิดรวบยอดและให้นักเรียนจำมากที่สุด ร้อยละ 71.88 ในด้านวิธีสอนครูผู้สอนใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุด ร้อยละ 37.50 ในด้านการจัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ครูผู้สอนไม่ได้จัดให้นักเรียนปฏิบัติจริงมากที่สุด ร้อยละ 75 ในด้านการเน้นกระบวนการกลุ่มครูผู้สอนเน้นกระบวนการกลุ่มมากที่สุด ร้อยละ 53.13 ในด้านการประเมินผล ในชั้นเรียนครูผู้สอนไม่ได้ทำการประเมินผล ร้อยละ 40.62 และประเมินผลโดยวิธีอื่น ๆ รวมร้อยละ 59.38

6. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในชั้น ต่าง ๆ 11 ด้าน

โดยเฉลี่ยแล้วการจัดการเรียนการสอนทั้ง 11 ด้าน ครูผู้สอนใช้แผนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางมากที่สุด คือ ด้านจุดประสงค์ในการสอนและด้านที่ไรเป็นแนวทางน้อยที่สุดคือด้านการใช้หนังสืออ้างอิง

7. ความรู้ ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอน

ในค่านี้นักครูผู้สอนสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ของจุดมุ่งหมายในการจัดทำแผนการสอนในค่านวัตถุประสงค์ซึ่งต้องการให้ ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรในกลุ่มนี้ทั้ง 7 ข้อ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ โดยครูผู้สอนมีความเห็นว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจตามจุดประสงค์อยู่ในเกณฑ์มาก 4 ข้อ และอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 3 ข้อ จุดประสงค์ในค่านี้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย และความเป็นเอกราชของชาติ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด และจุดประสงค์ในการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

8. การจกกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ในคานนี้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถจกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งนับว่าปฏิบัติไคตามเกณฑ์ของจุดมุ่งหมาย ในการจกทำแผนการสอนในคานวัตถุประสงค์ทั้ง 7 ข้อ จกให้สอดคล้องในเกณฑ์มากที่สุด 2 ข้อและในเกณฑ์มาก 5 ข้อ กิจกรรมที่โรงเรียนไคจกให้นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์มากที่สุดคือ กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีความเข้าใจในหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมและตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ปฏิบัติตามขอบเขตแห่งสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น กิจกรรมที่โรงเรียนไคจกให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์น้อยที่สุดคือ กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติ เทคโนโลยีและทางสังคม และกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ตอนที่ 2 สรุปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้แผนการสอน

1. ปัญหาคานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการสาขา/เฉพาะแขนง ทั้ง 5 คานนั้นส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีความเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย

2. ปัญหาคานความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจกกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ปัญหาคานความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจกกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาน้อย

2.2 พฤติกรรมในการจกการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามการสังเกตของผูวิจัย พบว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง พฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดไคแก่พฤติกรรมคานบุคลิกภาพโดยส่วนรวม พฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงไคแก่ พฤติกรรมคานที่เน้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้

3. ปัญหาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้แผนการสอนในค่านต่าง ๆ 9 ค่าน ของครูสอน ส่วนใหญ่แล้วเป็นปัญหามากยากแก่การปฏิบัติใ้มากที่สุดถึง 6 ค่าน คือ ค่านเนื้อหา ค่านกิจกรรม ค่านหนังสืออ้างอิง ค่านภาคผนวก ค่านการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน และค่านการใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยไม่สามารถปฏิบัติตามได้เป็นบางครั้งมีเพียง 3 ค่านคือ ค่านจุดประสงค์ ค่านการใช้สื่อการเรียนและค่านการวัดผล

3.2 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสอน

ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ในค่านการนิเทศโรงเรียนพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วใน 1 ปี ศึกษานิเทศก์มานิเทศโรงเรียนมากกว่า 3 ครั้ง มากที่สุด ในค่านการให้ความช่วยเหลือค่านการใช้แผนการสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ครูสอนไม่มีโอกาสไปขอคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ ในค่านการให้ความช่วยเหลือค่านการเพิ่มพูนความรู้และวิธีสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ครูสอนไม่มีโอกาสไปขอคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ในค่านการให้ความช่วยเหลือค่านสื่อการเรียนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ขาดการติดตามและประเมินผลค่านการใช้สื่อการเรียนของครูสอน ในค่านการให้ความช่วยเหลือค่านการให้คำแนะนำในเรื่องการประเมินผลให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์มิได้จัดให้มีการอบรมหรือแนะนำในเรื่องของการประเมินผลให้เหมาะสมกับลักษณะของวิชาเลย

ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในค่านการให้ความช่วยเหลือ หรือจัดสัมมนาปัญหาการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 ปี ผู้บริหารไม่เคยจัดเลยมากที่สุด การให้ความช่วยเหลือค่านการใช้แผนการสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนจัดแผนการสอนให้ไม่เพียงพอ กับความต้องการของครู และขาดการติดตามและประเมินผลการใช้แผนการสอนของครู

ในด้านการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดอบรม เพิ่มพูนความรู้และวิธีสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือ หลังจากที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งครูไปอบรมแล้วก็มีใ้ครูผู้นั้นกลับมาเผยแพร่ให้ครูผู้สอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทราบ ในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการจัดสื่อการเรียนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้บริหารจัดสื่อการเรียนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ และในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการให้คำแนะนำในเรื่องการประเมินผลให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนขาดการติดตามและประเมินผลในเรื่องนี้

3.3 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์

ในด้านการนิเทศโรงเรียนโดยเฉลี่ยแล้วใน 1 ปี ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศโรงเรียน โรงละ 2 ครั้งมากที่สุด โดยที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่เคยไปนิเทศโรงเรียนเลยจะไปนิเทศเฉพาะโรงเรียนที่อำเภอหรือจังหวัดเสนอมาในบางโครงการเท่านั้น การให้ความช่วยเหลือด้านการวางแผนการสอนทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและศึกษานิเทศก์จังหวัดมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าครูผู้สอนไม่ปฏิบัติตามแผนการสอน การให้ความช่วยเหลือด้านการจัดอบรม เพิ่มพูนความรู้และวิธีสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ไม่ทราบว่าครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องนี้อย่างไรบ้างและที่เป็นปัญหามากที่สุดของศึกษานิเทศก์จังหวัดคือไม่มีเวลาให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำในเรื่องนี้ การให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดสื่อการเรียนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ไม่ทราบว่าครูผู้สอนมีปัญหาหรือต้องการสื่อการเรียนใดบ้างและที่เป็นปัญหามากที่สุดของศึกษานิเทศก์อำเภอคือการขาดงบประมาณในการจัดอบรม ในด้านการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการประเมินผลให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ไม่ทราบว่าครูผู้สอนมีปัญหาในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

3.4 ปัญหาการให้ความร่วมมือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ในด้านการให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือจัดสัมมนาปัญหาการใช้แผนการสอนโดยเฉลี่ยแล้วใน 1 ปีผู้บริหารโรงเรียนให้คำแนะนำประมาณ 1 ครั้งมากที่สุด ด้านการให้ความช่วยเหลือในด้านการใช้แผนการสอนและการจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ และวิธีสอนกลุ่มนี้ทั้ง 2 ด้านนี้ ผู้บริหารมีความเห็นว่าไม่มีปัญหาสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ในด้านการให้ความช่วยเหลือในด้านการสนับสนุนในการจัดสื่อการเรียนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนที่เป็นปัญหามากที่สุดคือผู้บริหารโรงเรียน ไม่มีบุคลากรเพียงพอที่จะจัดทำเจ้าหน้าที่ควบคุมห้องสื่อการเรียนสำหรับในด้านการให้คำแนะนำเรื่องการผลิตให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าไม่มีปัญหาและไม่ทราบว่าครูผู้สอนมีปัญหาในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตามบ้างมากที่สุด

3.5 อุปสรรคอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถสอนได้ตามหลักสูตรพร้อมทั้งขอเสนอแนะ

อุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถสอนได้ตามหลักสูตร ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับตัวหลักสูตรเอง ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือจำนวนเนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไปไม่สามารถสอนได้ทันเมื่อสิ้นปีการศึกษา นอกจากนั้นยังมีปัญหาเรื่องจำนวนคาบเรียน กิจกรรม ภาคผนวก หนังสือเรียน จุดประสงค์ ปัญหาการขาดการอบรม และปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารเป็นต้น

3.6 สำหรับในคำขอเสนอแนะนั้น ส่วนใหญ่แล้วเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร ครูส่วนใหญ่เสนอแนะให้ลดเนื้อหาลงทุกหน่วยการเรียนหรืออาจจะเพิ่มจำนวนคาบเรียนให้มากขึ้น ต้องการให้ผู้ที่รับผิดชอบเรื่องสื่อการเรียนจัดสื่อการเรียนให้เพียงพอ ต้องการให้เพิ่มภาคผนวกในเรื่องของเนื้อหา การผลิตสื่อการเรียน เกม และเพลง ต้องการให้ลดจุดประสงค์ในหลักสูตรให้น้อยลง นอกจากนั้นยังมีขอเสนอแนะอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยจากการสังเกตพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนพบว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของครูผู้สอน ไม่เป็นไปตามพฤติกรรมของครูในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตามที่แผนการสอนต้องการ กล่าวคือยังมีพฤติกรรมในลักษณะหลักสูตรเก่า อยู่ถึง 7 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 58) ซึ่งได้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ (พุทธศักราช 2521) และหลักสูตรเก่า (พุทธศักราช 2503) ในโรงเรียนตามโครงการ 50 โรงเรียน โดยใช้การสังเกตอย่างมีระบบ ซึ่งคัดแปลงมาจากวิธีการของ แพลนเคอร์ส พบว่า การสอนของครูทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า มีพฤติกรรมไม่แตกต่างกันทางสถิติ และจากผลการวิจัยของ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2524 : 1) ซึ่งได้วิเคราะห์จำแนกพฤติกรรมทั้งหมด 27 ลักษณะของครูผู้สอน พบว่าครูที่สอนตามหลักสูตรใหม่ และหลักสูตรเก่า (พุทธศักราช 2521 และพุทธศักราช 2503) มีลักษณะพฤติกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเรื่องการใช้หลักสูตรใหม่ หรือไม่ได้รับการอบรมเรื่องการใช้แผนการสอนก่อนนั้นมาก่อน ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่ามีอยู่ถึงร้อยละ 56.25 ทำให้ไม่ทราบว่าเป็นการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ต้องการให้ครูมีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง ถึงผลการวิจัยของกรมวิชาการ (2524 : 9) พบว่าครูบางส่วนไม่เข้าใจหลักการ และจุดหมายของหลักสูตร กล่าวคือ ไม่สามารถแปลเจตนารมณ์ของหลักสูตรในเชิงปฏิบัติได้ และจากผลการวิจัยของสมบุรณ์ ภูวนาล (2528 : 12) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไปใช้ พบว่าครูตอบคำถาม ความรู้ตามหลักสูตร และคำถามการนำหลักสูตรไปใช้ทุกด้านคือ ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ถูกต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนข้อคำถาม

2. สำหรับในเรื่องขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอนของครูผู้สอนส่วนใหญ่ของจังหวัดใช้แผนการสอนตามเนื้อหาโดยไม่กำหนดเวลาแสดงให้เห็นว่า

ครูสอนส่วนใหญ่ขาดการเตรียมการสอนที่ดี ไม่ได้ทำกำหนดการสอนหรือแผนการสอน
 ย่อยรายวัน อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสอนไม่ทันเมื่อถึงสิ้นปีการศึกษาซึ่ง
 สอดคล้องกับ ผลการวิเคราะห์ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสุโขทัย (2524 : 2) พบว่าครูไม่เตรียมการสอน ไม่จัดกระบวนการเรียน
 การสอนให้เป็นไปตามที่แผนการสอนเสนอแนะ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้หลักสูตรประถม
 ศึกษา พุทธศักราช 2521 ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

3. ในด้านวิธีสอน พบว่า ครูสอนส่วนใหญ่ ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยาย
 มากที่สุดซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของกรมวิชาการ (2524 : 8) กับ
 งานวิจัยของศึกษานิเทศก์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2527 : 29) และจากการ
 นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งกรมวิชาการ
 จัดทำขึ้นระหว่างปีการศึกษา 2521-2524 (หน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดสุโขทัย
 2524 : 1) ซึ่งพบว่า ครูสอนยังมีพฤติกรรมการสอนแบบเดิมคือใช้วิธีสอนแบบ
 บรรยาย ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ก. เพราะครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับ
 การอบรมวิธีสอนซึ่งผลจากการวิจัยพบว่ามีถึงร้อยละ 56.25

ข. เกิดจากปัญหาคำนวณตัวหลักสูตรเอง เนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมใน
 หลักสูตรมีมากเกินไป หากจะใช้วิธีสอนตามที่แผนการสอนเสนอแนะ เช่น การให้
 นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง การทดลอง การศึกษานอกสถานที่ การสร้างสถานการณ์
 จำลองหรือการเชิญวิทยากรมาบรรยาย เป็นต้น อันเป็นวิธีสอนที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
 และเป็นวิธีสอนที่หลักสูตรใหม่ต้องการ จะทำให้เสียเวลามากและสอนไม่ทันเมื่อถึง
 สิ้นปีการศึกษา ดังที่ กรมวิชาการ (2524 : 8) ได้วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค
 ของการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า ครูสอนไม่ทันตามแผน
 การสอน หรือคาบเวลาที่กำหนดให้

ค. หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี
 เกณฑ์การคาดหวังในตัวนักเรียนค่อนข้างสูงมาก และมีจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียน

ผ่านเกณฑ์เป็นจำนวนมาก (จุดประสงค์ตลอดปี 42 จุดประสงค์) และแต่ละจุดประสงค์นั้น ละเอียดยกครอบคลุมทุกเนื้อหา ครอบคลุมพฤติกรรมหลายด้าน และยังแยกย่อยออกเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการสอนอีก ซึ่งครูผู้สอนจะต้องทำการวัดจุดประสงค์ทุกครั้งหลังจากที่สอนจบแต่ละเรื่องหรือแต่ละหน่วยการเรียน ประกอบกับจำนวนคาบเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละเนื้อหาหรือแต่ละหน่วยการเรียนนั้นอาจจะน้อยเกินไป ดังนั้นการที่ครูผู้สอนจะต้องวัดจุดประสงค์ทุกเรื่องที่สอนนั้นนับเป็นการที่หนักสำหรับครูผู้สอน ซึ่งทำให้ต้องเสียเวลามาก ประกอบกับครูผู้สอนส่วนใหญ่ ไม่ได้ทำกำหนดการสอนหรือแผนการสอนย่อยรายวัน ดังนั้นครูผู้สอนจึงเลือกใช้วิธีสอนที่สะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้นักเรียนได้เรียนจบทันตามหลักสูตรคือเลือกวิธีสอนโดยการบรรยาย

ง. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชั้นสุดท้ายของหลักสูตรระดับประถมศึกษา ซึ่งนักเรียนจะต้องไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ครูผู้สอนจึงต้องเร่งสอนให้จบหลักสูตรก่อนกำหนด เพื่อจะได้มีเวลาทบทวนความรู้จะเป็นผลให้นักเรียนผ่านการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งจะทำให้ชื่อเสียงให้แก่ครูผู้สอนและโรงเรียนครูผู้สอนจึงใช้วิธีสอนที่มีกิจกรรมน้อยนั้นคือวิธีสอนแบบบรรยาย

4. ผลจากการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนแบบเดิมคือสอนโดยให้นักเรียนจำเนื้อหามากกว่าที่จะให้นักเรียนคิดด้วยตนเองทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ก. แม้ว่าข้อสอบปลายปีของกรมวิชาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เน้นให้นักเรียนคิดเกือบทั้งหมด เน้นด้านความจำเป็นส่วนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้นักเรียนคิดมากกว่าจำเนื้อหา แต่ข้อสอบที่เข้าศึกษาต่อโดยทั่วไปนั้น เป็นข้อสอบที่เน้นด้านความจำ เน้นรายละเอียดของเนื้อหาเป็นส่วนมาก ทำให้ครูมีความสับสนในการเลือกวิธีสอน แต่เพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนครูผู้สอนส่วนใหญ่จึงเลือกวิธีสอนเน้นให้นักเรียนจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ นักเรียนศึกษาต่อได้มาก ๆ

ข. จุดประสงค์ในหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (จุดประสงค์ตลอดปี 42 จุดประสงค์) ส่วนใหญ่เน้นพฤติกรรมด้านการจำ การบอกการอธิบายเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูผู้สอนจึงยังจำเป็นต้องสอนให้นักเรียนจำเนื้อหาด้วยตนเอง

5. ในด้านการประเมินผล พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วการประเมินจุดประสงค์ในสมุทประจําชั้น (ป. ๖2) ของครูผู้สอนเสร็จก่อนสอบปลายภาคหรือปลายปีประมาณ 10 วัน ซึ่งนับว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ด้านการวัดผลที่แผนการสอนต้องการที่กำหนดไว้ว่า ต้องเสร็จก่อนสอบปลายภาคหรือปลายปีอย่างน้อย 14 วัน ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ผลการวิจัยด้านอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถสอนได้ตามหลักสูตร พบว่า ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ จำนวนเนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไป ครูผู้สอนไม่สามารถสอนได้ทันเมื่อสิ้นปีการศึกษา ทำให้ครูผู้สอนมีเวลาประเมินจุดประสงค์เพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเวลาเลย และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนไม่ทราบเกณฑ์ในการประเมินจุดประสงค์ เนื่องจากครูผู้สอนไม่ค่อยได้อ่านแผนการสอน คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการอบรมครู เรื่องการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรอื่น ๆ ดังที่ กรมวิชาการ (2524) พบว่า โดยเฉลี่ยครูผู้สอนทุกโรงเรียน ทุกจังหวัด ได้รับแผนการสอน คู่มือครูแก้ไขเอกสารเหล่านี้ไม่ครบสมบูรณ์ตามขั้นตอนที่เสนอไว้ ส่วนใหญ่ครูจะเลือกใช้ตามความสามารถของตน

6. ในด้านการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาค้นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการสาขา/เฉพาะแขนง และปัญหาความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความเห็นของครูผู้สอนนั้นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาน้อยเกือบทุกข้อ ซึ่งอาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสูง กล่าวคือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งจากข้อมูลพบว่ามีถึงร้อยละ 56.25 และมีประสบการณ์ในการสอนมานานพอสมควรจึงทำให้ไม่มีปัญหาทั้ง 2 ด้านดังกล่าว

7. สำหรับในด้านปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและ
 สาระทางวิชาการสาขา/เฉพาะแขนง พบว่า ความรู้พื้นฐานของการสอน
 วิทยาศาสตร์ ครูผู้สอนมีปัญหาทั้งหมดนี้อาจมีผลสืบเนื่องมาจากการรับสมัครและ
 บรรจุครูในระดับประถมศึกษานั้นเปิดกว้างไม่จำกัดเอกหรือสาขาวิชาที่จบผลที่
 ตามมาคือ ชาติครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะวิชาที่จะสอนเด็ก ครูจำเป็นต้อง
 ต้องสอนในวิชาที่ตนเองไม่ถนัด ดังที่กองแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 74) ได้สำรวจภาวะทางการศึกษาของประเทศ
 ในระดับประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพการประถมศึกษาที่สำคัญ
 ประการหนึ่งก็คือ ชาติครูที่มีความรู้สำหรับวิชาเฉพาะ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็
 คือ ลักษณะวิชาวิทยาศาสตร์ นับว่าเป็นวิชาที่ยากวิชาหนึ่งเพราะต้องสอนให้เด็กได้
 ปฏิบัติจริง เป็นส่วนใหญ่โดยใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เช่น ทดลอง สาธิต ศึกษาออก
 สถานที่ เป็นต้น ประกอบกับครูผู้สอนต้องสนใจติดตามข่าวใหม่ ๆ อยู่เสมอทำให้เป็น
 ภาระที่หนักใจสำหรับครูผู้สอนที่ไม่ได้จบสาขานี้มาโดยเฉพาะ

8. จากข้อค้นพบพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นต่อตัวครู
 ผู้สอนในแง่ดีเป็นส่วนใหญ่ เช่น เรื่องขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอนทั้งครู
 ผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ครูผู้สอนนำแผนการสอนมาทำกำหนด
 การสอนก่อน แล้วจึงนำกำหนดการสอนมาเขียนแผนการสอนย่อยรายวัน แล้วสอน
 ตามแผนการสอนย่อยรายวัน ซึ่งความจริงแล้วจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า
 ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนตามเนื้อหาในแผนการสอนโดยไม่กำหนดเวลา และในเรื่อง
 วิธีสอนทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่าครูผู้สอนใช้วิธีการสอน
 หลายวิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสะดวก แต่จากการสังเกต
 การสอนของผู้วิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายทั้งนี้อาจมี
 ผลสืบเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนให้ความเอาใจใส่หรือสนใจงานด้านการสอน
 ของครูน้อยเกินไปทำให้ไม่ทราบสภาพที่แท้จริง ดังที่กรมวิชาการ (2524 : 6) ได้
 วิเคราะห์รายงานการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
 2521 พบว่าครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนขาดความร่วมมือและประสานงานกัน
 ครูขาดการเอาใจใส่จากผู้บริหารโรงเรียน

9. ผลจากการวิจัยพบว่า มีหลายเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน เช่น คำนวณการคำนวณการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ครูผู้สอนสอนตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในแผนการสอน แต่ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ใคสอนตามกำหนดการสอนของโรงเรียน หรือในสถานสภาพการใช้วิทยุโรงเรียน ประกอบแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ครูผู้สอนใช้วิทยุโรงเรียน ประกอบแผนการสอนมากที่สุด ถึงร้อยละ 90 แต่ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอนเพียงร้อยละ 25 และในคำถามปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและไม่ทราบว่า ครูผู้สอนมีปัญหา อย่างไรก็ตามมากที่สุด แต่ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาทุกข้อ ซึ่งความเห็นที่ขัดแย้งกันนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเอาใจใส่หรือสนใจงานด้านการใช้แผนการสอนของครูผู้สอนน้อยเกินไป จึงทำให้ไม่ทราบสภาพที่แท้จริง เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสนใจงานด้านวิชาการน้อยเกินไป ดังที่ กรมวิชาการ (2524 : 12) ใควิเคราะห์รายงานการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญงานด้านธุรการมากกว่างานด้านวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจน้อยเกี่ยวกับวิธีสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ จึงไม่มีความสนใจที่จะสนับสนุนการใช้หลักสูตรเท่าที่ควรและจากการศึกษาของจำเนียร กุณาศล (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 68) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมักใช้เวลาส่วนใหญ่ในด้านการบริหารและงานอื่น ๆ มากกว่างานด้านการศึกษา

10. สำหรับปัญหาคำนวณการให้ความช่วยเหลือด้านการสนับสนุนในการจัดสื่อการเรียนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ขาดการติดตามและประเมินผลในเรื่องนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์มีงานต้องรับผิดชอบมาก และศึกษานิเทศก์คิดว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องบริการเรื่องสื่อการเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนโค้งงอประมาณเกี่ยวกับควาวิศุไปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะตองบริหารงบประมาณส่วนนี้ ให้เหมาะสมตามความจำเป็นของโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นภาระที่หนักมาก สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

เพราะผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดบริการ ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียน ของครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนจะเลือกซื้อสื่อการเรียนได้เฉพาะตามรายการที่ ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด มาให้เท่านั้น และรายการ นี้จะกำหนดสื่อการเรียนเหมือนกันทุกปี จะเลือกซื้อสื่อการเรียนนอกเหนือจากรายการ นี้ไม่ได้ หากจะซื้อผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหางบประมาณมาเอง

11. จากการศึกษาสภาพทั่วไปในการใช้แผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ชี้ปัญหาให้เห็นว่าครูผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรมการใช้แผนการสอนกลุ่มนี้มาก่อน และไม่ได้ใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน นอกจากนั้นครูผู้สอนยังมีพฤติกรรมถึง 6 ด้าน ที่ไม่สามารถปฏิบัติตามพฤติกรรมที่แผนการสอน ต้องการได้ และจากการศึกษาคำปัญหาในการใช้แผนการสอน พบว่าครูผู้สอนมีปัญหาคำ เนื่อหา กิจกรรม หนังสืออ้างอิง ภาคผนวก การใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน และการใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน จะเห็นว่าปัญหาที่พบนี้จะส่งผลให้ครูผู้สอน มีสภาพการใช้แผนการสอนที่ไม่เป็นไปตามพฤติกรรมที่แผนการสอนต้องการ ดังกล่าวข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านผู้บริหารโรงเรียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. จากผลการวิจัยในเรื่องพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีหลายพฤติกรรมที่ครูผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ประสงค์ของหลักสูตรที่แผนการสอน ต้องการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน น่าจะได้มีการติดตามการปฏิบัติตามแผนการสอนของครู ผู้สอนอย่างใกล้ชิด ควรมีการนิเทศครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ หรือสังเกตพฤติกรรมการสอนของ ครูในชั้นเรียน เพื่อให้ได้ทราบปัญหาที่แท้จริงและควรรักษาทางปรับปรุงพฤติกรรมของครูผู้สอน ดังกล่าว ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่แผนการสอนต้องการต่อไป

ข. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาคำความรู้พื้นฐานของการ สอนวิทยาศาสตร์ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนน่าจะจัดครูเข้าสอนให้ตรงกับความถนัดหรือ ความสามารถของครูและควรส่งครูไปอบรมเมื่อทางอำเภอหรือทางจังหวัดเปิดให้มีการอบรม

ค. จากผลการวิจัยในเรื่องปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน ส่งเสริมทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาคำทุกด้าน คือคำ การจัดสัมมนาปัญหาการเรียนการสอน คำการใช้แผนการสอน คำการจัดอบรม

เกี่ยวกับวิธีสอน คำนการใช้สื่อการเรียน และค่านการประเมินผล ดังนั้น น่าจะ
 ได้จักใหม่การสัมมนาปัญหาการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 บางใน 1 ปี ควรจะจัดแผนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู ควร
 จะติดตามและประเมินผลค่านการใช้แผนการสอนของครู หลังจากส่งครูไปอบรม
 แล้วควรจะให้ครูผู้นั้นกลับมาเผยแพร่ให้ครูในกลุ่มใดทราบ ควรจัดสื่อการเรียนที่
 จำเป็นต่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและควรจะได้มีการติดตามและประเมินผล
 ในเรื่องการวัดและประเมินผลของครูผู้นั้นว่าเป็นไปตามหลักสูตรหรือไม่

ง. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนใช้บทเรียนทางวิทยุโรงเรียนประกอบการ
 การสอนเพียงร้อยละ 25 ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรสนใจติดตามและประเมินผล
 ค่านการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นกรณีพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะศึกษาหาสาเหตุว่า
 เป็นเพราะเหตุใด ครูผู้สอนส่วนใหญ่จึงไม่ใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอน ควรจะ
 ได้มีการประเมินผลเมื่อสิ้นภาคเรียน ควรจะสรุปผลการใช้ ปัญหาและข้อเสนอแนะ
 เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไปให้ดีขึ้น

2. ในค่านครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่สอนโดยครูประจำวิชา
 มากที่สุด ซึ่งมีผลดีคือนักเรียนได้เรียนกับครูที่มีความรู้ความชำนาญ ในค่านเนื้อหา
 และการสอนมากกว่าการสอนโดยครูประจำชั้น แต่จะมีผลเสียคือครูผู้สอนจะขาด
 การปลุกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดนครศรีธรรมราช 2528 : 7) ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 นอกจากจะสอนค่านเนื้อหาวิชาแล้ว ควรจะได้เอาใจใส่เด็กอย่างใกล้ชิด และปลุกฝัง
 คุณธรรมที่ค่านควมควบคู่กันไปด้วย

ข. จากผลการวิจัยพบว่า มีหลายค่านที่ครูผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติตาม
 พฤติกรรมของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตามที่แผนการสอนต้องการได้
 และมีปัญหาค่าน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ครูผู้สอน

ควรจะได้รับกรอบเพื่อปรับปรุง พฤติกรรมข้างต้นให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์
ของหลักสูตรต่อไป

ค. ผลจากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนใน
คานต่าง ๆ ของครูสอนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีพฤติกรรมหลายด้านที่ครูสอน
ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามพฤติกรรมของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แต่
ครูสอนเองมีความเห็นว่า ปัญหา ด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสอนเองนั้นเป็นปัญหาน้อย ซึ่งทั้งนี้อาจเป็น
เพราะครูสอนนั้นมองตนเองในแง่ดี และขาดการประเมินตนเอง ดังนั้นครูสอน
ควรจะได้มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ และพยายามดำเนินการสอนให้เป็น
ไปตามที่แผนการสอนเสนอแนะไว้มากที่สุด

3. ในด้านศึกษานิเทศก์มีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. ผลจากการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมหลายด้านที่ครูสอนไม่สามารถ
ปฏิบัติได้ตามพฤติกรรมของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังนั้น
ศึกษานิเทศก์ควรจะได้จัดให้มีการอบรมเรื่องปัญหาการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตในคานต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาโดยเฉพาะและถ้าเป็นไปได้ควรให้มีการ
อบรมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนและควรใช้เวลาในการอบรมให้มากขึ้น อาจ
เป็นจำนวนครั้งที่ยาวขึ้นหรือช่วงเวลาอบรมที่ยาวขึ้น เพื่อเป็นการลดปัญหาการใช้
แผนการสอนของครูสอนซึ่งถ้าหากสามารถลดปัญหาดังกล่าวได้ ปัญหาด้านสภาพการใช้
แผนการสอนก็จะลดน้อยลง

ข. ผลจากการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ทราบว่า ครูสอนมีปัญหา
ในด้าน วิธีสอน การใช้สื่อการเรียน และด้านการประเมินผลอย่างไรบ้าง ดังนั้น
ศึกษานิเทศก์ ควรจะได้มีการสำรวจและศึกษาปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อจะได้นำมาเป็น
แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

ก. เนื่องจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีโรงเรียน

ขนาดเล็กอยู่มากถึง ร้อยละ 93.72 และมีโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 40 คน ลงมาอยู่ถึง 43 โรงเรียน นับว่าเป็นปัญหาอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กนี้จำเป็นต้องลงทุนในการจัดการศึกษาสูงมาก และยังมี ผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย ดังที่ กษมา สารสมุทร (2524 : ๑) ได้วิจัยพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีแนวโน้มว่ามีสมรรถภาพ ด้านการสอนโดยรวม ด้านการเตรียมการสอน และการผลิตวัสดุการสอน คิดว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้นทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชลบุรี ควรจะได้มีการพิจารณาขยับโรงเรียนขนาดเล็ก ๆ ที่อยู่ติด ๆ กันให้เป็น โรงเรียนเดียวกันเพื่อลดปัญหาการสิ้นเปลืองงบประมาณ และเพื่อลดปัญหาในด้าน ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอีกด้วย

ข. ผลจากการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนอยู่ใน เขตพานกลาง และมีพฤติกรรมหลายด้านที่ครูผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติตามพฤติกรรม ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ นอกจากนั้นครูผู้สอนยังมีปัญหาเกี่ยวกับ หลักสูตรและการใช้แผนการสอน ปัญหาการให้ความช่วยเหลือจากผู้บริหารโรงเรียนและ ศึกษานิเทศก์และจากการตอบข้อสอบถามตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์เองก็ยิ่งปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ทราบว่าครูผู้สอนมีปัญหาย่างไรบ้างเกี่ยวกับด้านวิธีสอน สื่อการเรียน และการประเมินผล ดังนั้นผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี และหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ ควรจะได้มีการติดตามและร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนอย่างใกล้ชิดเพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรดังกล่าว ต่อไป

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ก. ผลจากการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ผู้สอนอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่และด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ พฤติกรรมด้าน การเน้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ การสอนให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด วิธีสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ การจัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และด้านการประเมินผล

ดังนั้น จึงน่าจะมีการวิจัยให้ลึกลงไปถึงสาเหตุที่ทำให้ครูไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ของการใช้แผนการสอน เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรได้วางไว้

ข. ผลจากการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนประสบปัญหาในด้านเนื้อหามากที่สุด กล่าวคือ จำนวนเนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไปไม่สามารถสอนได้ทัน เมื่อสิ้นปีการศึกษา นอกจากนั้นยังมีปัญหาด้านกิจกรรมในหลักสูตร และด้านจุดประสงค์ มีมากเกินไปและมีความเห็นว่าจุดประสงค์คาดหวังเด็กเกินความเป็นจริง ดังนั้น ควรจะได้มีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตร จุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ อย่างจริงจังว่าสอดคล้องกันหรือไม่

ค. ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบ สภาพและปัญหาในการใช้แผนการสอน โดยแยกตามตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศและอายุของครูผู้สอน ตลอดจนประสบการณ์ในการสอน การผ่านการอบรม ขนาดของโรงเรียน ระยะทางจากโรงเรียนถึงตัวจังหวัดและสังกัดของโรงเรียน เป็นต้น

ง. ควรจะได้มีการศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ บางในท่านองเดียวกันนี้ โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีลักษณะ สภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากจังหวัดลพบุรี เช่น จังหวัดทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย